

Natur

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 19-12-2024
Sagsnr.: 24/25350
Dok.løbenr.: 301207/24

Kontakt: Julie Korsbæk Nielsen
E-mail: jkni@aabenraa.dk
Mobil: 2335 6934

Landzonetilladelse til vandhul

Aabenraa Kommune har modtaget din ansøgning om tilladelse til at etablere et vandhul på matr.nr. 30 Sdr. Hostrup, Ensted. Projektets beliggenhed fremgår af bilag 2.

Da det ansøgte medfører en ændret arealanvendelse i landzonen, kræver det en landzonetilladelse fra kommunen i medfør af reglerne i planloven.

Afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler hermed landzonetilladelse jf. planlovens § 35¹, til etablering af et vandhul på op til 1700 m².

Vilkår

Landzonetilladelsen meddeles med følgende vilkår:

- Vandhullet etableres med en størrelse på maksimalt 1700 m² og en dybde på maksimalt 1,5 meter.
- Vandhullet tilpasses terrænet med jævnt skrånende bredder og bund med et fald 1:5 eller fladere.
- Opgravet jord m.m. skal lægges mindst 10 meter fra vandhullet og spredt ud i et jævnt lag på maksimalt 30 cm, eller fjernes helt. (se kort i bilag 2)
- Vandhullet må ikke have forbindelse til vandløb eller dræn.
- Der må ikke anlægges øer i vandhullet.
- Der må ikke udsættes dyr (herunder andefugle, krebs og fisk) eller planter i søen.
- Der må ikke opsættes redeguse, hegn (dog undtaget kreaturhegn) eller lignende i eller ved søen.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 572 af 2024-05-29, Planloven.

- Hvis der plantes træer omkring søen, skal disse på syd-, øst- og vestsiden plantes i en afstand fra søbredden, der mindst svarer til træernes forventede sluthøjde, dog minimum 10 meter.
- Hvis der fodres, skal der holdes mindst 10 meters afstand til vandhullet.
- Der etableres en mindst 5 meter bred bræmme omkring vandhullet, hvor jorden ikke må dyrkes, gødes eller sprøjtes.
- Etablering af søen må ikke medføre, at vand får væsentlig ændret afløbsretning (dvs. regnvand o.a. nedbør må ikke i væsentlig grad ledes i en anden retning), eller at der sker uønsket opstuvning af vand på anden mands jord.
- Observeres der fortidsminder, skal gravearbejdet straks standses og Museum Sønderjylland kontaktes (tlf. 65 37 08 01). Museets anvisninger skal følges.
- Kommunen skal have besked når arbejdet er afsluttet.

Afgørelsen har været sendt til kommentering ved jer d. 15. november 2024. Der indkom ingen bemærkninger.

Redegørelse

Ansøgning

Aabenraa Kommune har den 16. august 2024 modtaget ansøgning om tilladelse til at etablere et vandhul på ovennævnte matrikel.

Af ansøgningen fremgår det, at den nye ejer ønsker at omdanne den lille ejendom til en naturejendom med en række beplantninger og en større sø. Formålet er generelt at øge herligheds- og naturværdier som flora og fauna.

Der søges konkret om et vandhul i en naturlig, fugtig lavning, som ikke kan dyrkes. Lavningen er langstrakt fra sydøst til nordvest. Vegetationen domineres af mosebunke og lysesiv. Der holdes en afstand på mindst 10 m til naboskel mod vest.

Størrelsesordenen på søen ligger på 1500-1700 m². Max. dybde på 140 cm, og ellers større dele med lavvandsområder på 50 cm dybde eller mindre. Der anlægges flade bredzoner med et anlæg på 1:5-1:8 efter forholdene.

Opgravet jord spredes ud på markerne på hver side, og jævnes, så hele anlægget kommer til at fremstå harmonisk i landskabet. Den ny opgravede jord lægges i et lag på max. 40-50 cm rundt om søen, som derpå siden synker sammen til ca. 30 cm.

Jorden flyttes væk fra selve søen, så der er en vis afstand mellem det nye vandhul og den opgravede jord.

Luftfotos

Ud fra en gennemgang af luftfotos, kan de konstateres, at matriklen har været driftet siden 1945 og evt. før. Ejendommen har været omlagt jævnlige og der har været hyppig brug af høslæt. Den fugtige lavning, hvor søen ønskes etableret har været synligt fugtig på luftfoto siden 1995. Konsulent Jesper Tofft har desuden taget nogle billeder, som kan ses i bilag 3. Vegetationen domineres af lysesiv og mosebunke, hvilket også viser, at lavningen er fugtig, samt at lavningen i et par år ikke har været forsøgt driftet.

De omkringliggende matrikler har ligeledes været driftet. I 2014 blev der gravet søer på matriklen øst for, hvorefter denne har ligget til natur, med enkelte høslæt siden. I 2022 er et areal vest for lagt hen uden drift. De øvrige omkringliggende arealer driftes fortsat.

Figur 1: Luftfoto fra 1995, der viser de første tegn på fugt i lavningen, hvor søen ønskes etableret. Områderne omkring er aktivt i drift.

Figur 2: Luftfoto fra foråret 2024, der viser den fugtige lavning med en anderledes vegetation end umiddelbart omkring på matriklen.

Vurdering

Formålet med planloven er at sikre en sammenhængende planlægning, som forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne om landets natur og miljø. Loven tilsigter bl.a. at skabe og bevare værdifulde landskaber.

Kommunen vurderer pba. ovenstående, at søen vil passe naturligt ind i landskabet, da den etableres i en naturlig lavning. Søen etableres desuden med flade brinker og en naturlig udformning og den opgravede jord placeres også så det passer naturligt ind i landskabet.

Etableringen af søen vil ikke påvirke naturværdier negativt, da den etableres på en tidligere driftet mark. Søen vil derfor bidrage positivt til de landskabelige værdier.

Vurdering af bilag IV-arter

I henhold til bestemmelserne om administration af beskyttede dyre- og plantearter efter EF-Habitatdirektivets Bilag IV skal Aabenraa Kommune vurdere, hvorvidt området er yngle-, raste- eller voksested for disse arter, samt om det ansøgte kan have negativ indflydelse herpå.

Stor vandsalamander findes i mange typer vandhuller af forskellige størrelse, men yngler ofte i mindre, solbeskinnede vandhuller med klart vand og god forekomst af vandplanter. De er følsomme over for forurening, samt tilstedeværelse af fisk og

guldmedelarver, som spiser deres yngel. Uden for ynglesæson har arterne rasteområde på land som regel i umiddelbar nærhed af ynglevandhullet, gerne i nærhed af skov, hvor der er godt med dødt ved, den kan benytte som skjulested. På land lever den bl.a. af snegle, orme og insekter, og i vand spiser den alt fra dafnier og vandlopper til haletudser. Stor vandsalamander er registreret 950 meter mod vest og 2 km mod syd fra projektlokaliteten. Matriklen har indtil nu været en mark, så etableringen af et vandhul vurderes ikke at påvirke arten negativt. Det kan tværtimod bidrage med et nyt yngle- og rasteområde.

Spidssnudet frø foretrækker ligesom stor vandsalamander vandhuller med et stor lysindfald, med lavvandede partier og med god forekomst af vandplanter. De er dog fundet ynglende i mange slags vådområder fra små vandhuller, til store søer samt helt overskyggede ellesumpe til helt lysåbne vandhuller. Uden for ynglesæsonen opholder arten sig ofte tæt på ynglevandhullet og gerne i fugtige områder som enge og moser. Føden består af mindre smådyr såsom edderkopper, biller, fluer, myg og sommerfugle. Spidssnudet frø er registreret 800 meter sydvest og 2,7 km sydøst for projektlokaliteten. Spidssnudet frø benytter ikke marker som levested, så derfor vurderes det ikke at etableringen af et vandhul på matriklen kan skade arten negativt. Det kan tværtimod bidrage med et nyt yngle- og rasteområde.

Flagermus overvintrer og raster i hulheder i gamle træer, under jorden, i grotter eller under taget i bygninger. Om sommeren opholder de sig mange forskellige steder, men har brug for mørke og beskyttede steder hvor de kan hvile sig. De orienterer sig og jager ved hjælp af ekkolokalisering. Flagermus jager ofte i nærheden af vandhuller, skove og åbne marker, hvor de kan finde deres føde, som består af insekter som myg, biller og natsværmer, men også edderkopper. Der er registreret flagermus 650 meter vest og 1,3 km syd for projektlokaliteten. Etableringen af et vandhul vil øge antallet af insekter, hvilket vurderes at give bedre vilkår for flere flagermus uden at have negative påvirkning, da der i forvejen er marker omkring.

Markfirben findes på åbne, varme, solrige lokaliteter som for eksempel heder, overdrev, grusgrave, diger og i stendynger, men også langs vej- og jernbaneskråninger, hvor der er skjul i form af buske eller krat, de hurtigt kan gemme sig i. De voksne går i hi omkring september, men ungerne kan være fremme helt til november. Vinterdvalen foregår i gravegange, de selv graver i sydvendte skrån timer. Der er registreret markfirben 1,5 km vest for projektområdet. Markfirben lever ikke i fugtige lavninger på marker og det vurderes derfor ikke, at etableringen af et vandhul kan påvirke markfirben negativt.

Odder kan findes langs vandløb, søer og kystområder, hvor der er rigelig adgang til føde som fisk, krebsdyr og smådyr. Den bygger bo i huler, under rødder eller i tæt vegetation nær vandet. Den er aktiv hele året og bevæger sig over store afstande i sit territorium, der kan være vandløbsstrækninger på mellem 10-50 km. De yngler i uforstyrrede områder med rørskov eller krat, hvor der er minimal menneskelig aktivitet. Der er registreret odder 800 meter syd for projektområdet. Odder anvender typisk ikke marker, men en sø, og specielt en af denne størrelse kan anvendes af odder. Det

vurderes derfor ikke at tiltaget kan have en negativ påvirkning på arten, men tværtimod kan det bidrage til en odders territorie.

Kommunen har ingen yderligere registreringer af eller begrundet formodning om, at der er andre bilag IV-arter på stedet eller i umiddelbar tilknytning hertil. I forhold til plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, vurderer kommunen, at der ikke sker nogen ødelæggelse af disse som følge af projektet, da ingen af de syv plantearter er registreret på stedet eller vurderes at findes der.

Samlet vurderes det, at det ansøgte, ikke vil medføre nogen negativ påvirkning af yngle- eller rasteområder for de ovennævnte bilag IV arter.

Natura 2000-vurdering

I henhold til bestemmelserne om administration af internationalt beskyttede naturområder, Natura 2000, skal kommunen vurdere, hvorvidt det ansøgte har indvirkning herpå. Nærmeste Natura 2000-område er N95 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark, der ligger 4 km syd for området hvor søen etableres. På udpegningsgrundlaget findes følgende naturtyper og arter:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 84		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Højmose* (7110)	Nedbrudt højmose (7120)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Stilkeke-krat (9190)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Stor vandsalamander (1166)	Odder (1355)
	Damflagermus (1318)	

*Tabel 1. Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype.*

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 58		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Havørn (Y)
	Rørhøg (Y)	Trane (Y)
	Tinksmed (Y)	Stor hornugle (Y)
	Mosehornugle (Y)	Sortspætte (Y)
	Rødrygget tornskade (Y)	

Tabel 2. Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl.

Kommunen vurderer ikke, at det ansøgte, vil have nogen negativ indvirkning på naturtyper på udpegningsgrundlaget for H84, grundet afstanden, projektets begrænsede omfang og lokale karakter.

Som nævnt ovenfor vurderes det ikke at et vandhul placeret på en mark kan påvirke hverken, stor vandsalamander, odder eller damflagermus. Et vandhul kan tværtimod forbedre vilkårene for de nævnte arter.

Det vurderes ligeledes, at det kan udelukkes, at det ansøgte, vil have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for fuglearter på udpegningsgrundlaget for F58, grundet afstanden, projektets begrænsede omfang og lokale karakter.

Kommunen vurderer derfor, at det ansøgte ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter, vil have en væsentlig påvirkning på det pågældende eller andre Natura 2000-område.

Det er kommunens vurdering, at søen vil bidrage positivt til at forbedre områdets biologiske værdi, herunder som ynglested for flere af kommunens strengt beskyttede paddearter, men også for områdets øvrige dyre- og planteliv.

Kommunen vurderer, at der i denne sag kan meddeles tilladelse, idet

- (1) terrænændringerne er begrænsede, da søen etableres i en naturlig lavning,
- (2) eksisterende naturværdier i arealer, der ændres til sø, er begrænsede, og
- (3) den biologiske mangfoldighed øges ved udgravningen, idet et naturareal skabes.

Lovgrundlag (Hjemmel)

Etablering af et vandhul forudsætter kommunens landzonetilladelse, som er meddelt efter § 35 i Lov om planlægning.

Efter § 35 må der i landzone blandt andet ikke ske ændringer i anvendelsen af ubebyggede arealer uden forudgående tilladelse ved kommunalbestyrelsen.

Klagemulighed og andre bestemmelser

Du kan klage over afgørelsen inden for fire uger fra den er meddelt, dvs. indtil **den 16. januar 2025**. Afgørelsen kan påklages til Planklagenævnet og betragtes ikke som endelig, før klagefristen er slut. Afgørelsen kan påklages af adressaten og en række interesseorganisationer m.fl. Se vedlagt klagevejledning (bilag 1) for mere information. Hvis der klages over afgørelsen, vil kommunen give besked herom.

Du har ret til at søge om aktindsigt.

Landzonetilladelsen meddelt efter PL § 35 bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år efter, at den er meddelt.

Offentliggørelse

Landzonetilladelsen offentliggøres på Aabenraa Kommunes hjemmeside, <https://aabenraa.dk/politik-og-dialog/aktuelle-hoeringer/byggeri-anlaeg-og-landzone> og må ikke udnyttes før klagefristen på 4 uger er udløbet. Se også afsnittet Klagevejledning.

Anden lovgivning

Kommunen har i forbindelse med ansøgningen anmodet Museum Sønderjylland om en arkivalisk udtalelse om området. Museets fulde svar kan findes i bilag 4. Såfremt der alligevel ifm. projektet observeres fortidsminder, skal gravearbejdet straks standses og Museum Sønderjylland kontaktes (tlf. 65 37 08 01). Museets anvisninger skal følges.

Hvis der konstateres forurening, f.eks. deponeret affald eller kemikalie- og pesticidaffald, skal forureningen anmeldes til kommunen, jf. Lov om forurennet jord § 71.

Ifølge vandløbslovens §§ 6 og 17 kræves tilladelse fra kommunen, hvis der sker ændringer af dræn, grøfter m.v., eller hvis der sker ændring af vandets naturlige afløb fra højere liggende ejendomme.

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at denne tilladelse ikke friholder dig fra at indhente tilladelser fra andre relevante lovgivninger.

Hvis der er tvivl om noget i denne tilladelse, er du velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Julie Korsbæk Nielsen
Natursagsbehandler og biolog, Team Natur
Aabenraa Kommune

Kopi til klageberettigede:

Danmarks Naturfredningsforening; dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Aabenraa; dnaabenraa-sager@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening; natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Aabenraa; aabenraa@dof.dk
Friluftsrådet Sønderjylland; aabenraa@friluftsradet.dk
Dansk Botanisk Forening; dbf.oestjylland@gmail.com

Bilagsoversigt

Bilag 1 – Klagevejledning

Bilag 2 – Oversigtskort

Bilag 3 – Fotos fra besigtigelse

Bilag 4 – Museets udtalelse

Bilag 1 – Klagevejledning

Planloven

I henhold til Planloven kan afgørelser truffet efter § 35, stk. 1 i Lov om planlægning, påklages til Planklagenævnet.

Klageberettigede er

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- lokale foreninger og organisationer som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Hvis afgørelsen er offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen fra bekendtgørelsen. Den sidste klagedag udløber ved kontortids ophør. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage indgives til Planklagenævnet via Klageportalen på www.naevneneshus.dk. Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Aabenraa Kommune i Klageportalen. Ved indgivelse af klage betales et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Aabenraa Kommune. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, sender kommunen klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Planklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om Klageportalen, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune. Kommunen videresender herefter din anmodning til nævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget på www.naevneneshus.dk.

Kommunens afgørelse kan indbringes for domstolene. Det skal ske inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt eller offentliggjort.

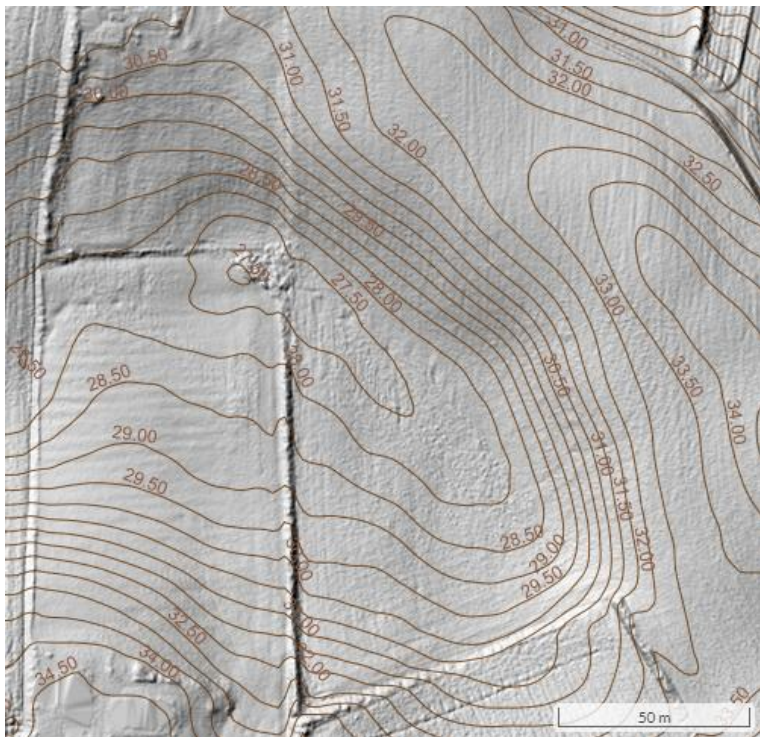
Bilag 2 – Oversigtskort

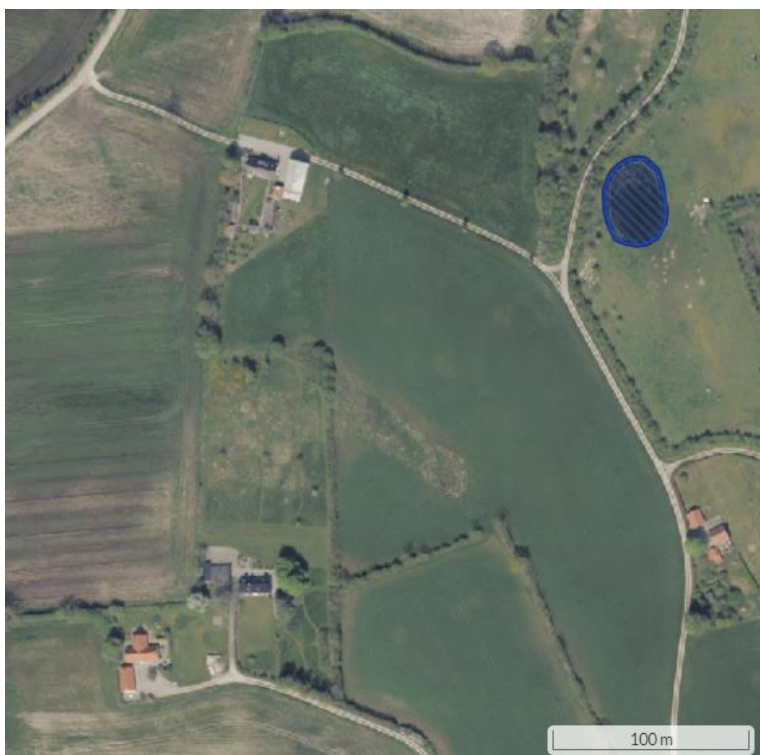
Figur 3: Oversigtskort, der viser placeringen, hvor søen placeres.

Figur 4: Oversigtskort, der viser hvor jorden placeres ift. søen.

Figur 5: Terræn skyggekart med højdekurver, som viser, at søens ønskede placering er i en naturlig lavning.

Figur 6: Luftfoto fra foråret i 2024, hvor der også er inkluderet beskyttet natur i nærområdet. Den blå farve indikerer, at det er en § 3 beskyttet sø.

Bilag 3 – Fotos fra området

Figur 7: Foto af lavningen, hvor søen ønskes etableret set fra nordøst. Foto fra ansøgningsmateriale.

Figur 8: Foto af lavningen, hvor søen ønskes etableret set fra sydøst. Foto fra ansøgningsmateriale.

Bilag 4 – Museets udtalelse

MUSEUM SØNDERJYLLAND | VIDEN OG SAMLINGER | ARKÆOLOGI
ARKÆOLOGI HADERSLEV | DALGADE 7 | DK-6100 Haderslev | T +45 65 370 801
PLANER@MSJ.DK

Aabenraa Kommune
Natur og GIS

Att.: Julie Korsbæk Nielsen

Dato: 14.11.2024

Museum Sønderjylland - Arkæologi | Sagsnr.: 24/7539

Arkæologisk udtalelse vedr. etablering af en sø på del af matr. 30 Sdr. Hostrup, Ensted (Aabenraa Kommune)

Udtalelse i henhold til museumslovens § 25:

Museum Sønderjylland - Arkæologi har modtaget høringsmateriale vedrørende ovennævnte projekt og har foretaget arkivalsk kontrol og arkæologisk vurdering af planområdet.

Efter det oplyste skal der etableres en sø på en del af matr. 30 Sdr. Hostrup ejerlav, Ensted. I alt omfatter søen ca. 1500-1700 m². Det oplyses ikke, hvorvidt overskudsjorden skal deponeres på markerne omkring søen og om dette i så fald sker med forudgående muldafrømning. Denne udtalelse gælder således kun selve søen.

Der er ikke registreret væsentlige jordfaste fortidsminder i nærhed af arealet, som desuden er meget lavtliggende. Ca. 250 meter mod vest ligger det af Kulturministeriet i 2004 udpegede kulturarvsareal af regional betydning *Hostrupskov* (sb. 76 Ensted Sogn). Her følger en kort beskrivelse af kulturarvsarealet:

”På sydsiden af Aabenraa fjord rejser morænelandskabet sig stejlt op mod Hostrup Skov, som ligger højt med et vidt udsyn, primært ud over fjorden, men også mod syd. Her ligger den lille højtliggende sø Agsø. I en afstand af op til 1.000 meter fra Agsø findes et stort antal storstensgrave fra stenalderen. I alt 8 fredede høje og mindst 10 registrerede overpløjede høje findes fordelt hovedsageligt på to klynger, nord og vest for søen. På østsiden af søen, i det udpegede kulturarvsareal og på dyrket mark, findes adskillige samtidige bopladser. Der er således tale om et lille velbevaret ressourceområde fra bondestenalderen. De arkæologiske levn i skoven ligger gennemgående velbevarede, men bopladserne ligger eksponerede på dyrket mark, hvor de nu endvidere er truede af den byggemodning, som foreløbigt langsomt er ved at lægge sig rundt om skovens vest og nordside. Bopladserne ligger på dyrket mark og er truede, mens højene gennemgående ligger i skov.”

På baggrund af ovenstående er det Museets vurdering, at risikoen for at støde på arkæologiske fortidsminder under jordarbejde er minimal, og mener, at en arkæologisk forundersøgelse ikke er nødvendig. Hvis det er bygherres ønske at deponere overskudsjorden med forudgående muldafrømning, så vil Museet bede om at blive informeret, så vi kan foretage en arkæologisk vurdering af disse arealer.

Bygherre skal dog være ekstra opmærksom på, at hvis der under anlægsarbejdet alligevel påtræffes jordfaste fortidsminder eller andre kulturhistoriske anlæg, skal anlægsarbejdet (jf. museumslovens § 27, lov nr. 473 af 7. juli 2001) omgående indstilles i det omfang, det berører fortidsmindet, og Museum Sønderjylland - Arkæologi adviseres.

Det kan endvidere oplyses, at bygherre i givet fald ikke skal udrede udgifterne til en eventuel arkæologisk undersøgelse.

Med venlig hilsen

METTE SØRENSEN
MUSEUMSINSPEKTØR |
ARKÆOLOGI
D +45 65 37 08 32
M +45 21 66 92 64
MESR@MSJ.DK
PLANER@MSJ.DK

Ortofoto fra 2022 med søen markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder markeret med tal på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder markeret med tal på gul baggrund. Kulturarvsarealet er markeret med lilla skravering på hvid baggrund vest for søen.